

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/32/2019
Identifikačné číslo spisu: 1111228241
Dátum vydania rozhodnutia: 27.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Bajánková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1111228241.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Združenie klientov Rapid life ŽP poškodených Národnou bankou Slovenska (NBS) o.z., so sídlom v Žiline, Sivá 1141/8, PO BOX 33, právne zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Ivany Semanovej, so sídlom v Košiciach, Masarykova 21, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša 1, právne zastúpenou JUDr. Tomášom Borecom, so sídlom v Bratislave, Kozia 20, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 4C/141/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. apríla 2018 sp. zn. 7Co/393/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej priznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. januára 2015 č. k. 4C/141/2011-161 zamietol žalobu právneho predchodcu žalobcu, ktorou sa domáhal od žalovaného zaplatenia sumy vo výške 2 518 648,60 Eur s príslušenstvom, titulom náhrady škody a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Súd prvej inštancie napadnuté rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 3 ods. 1 a ods. 2, § 9 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a vecne tým, že z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že v prípade nároku žalobcu na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ktorý mal spočívať v nečinnosti správneho orgánu, ktorý nerozhodol o žiadosti žalobcu o udelenie predchádzajúceho súhlasu s prevodom aktíva (budovy), ako aj v prípade správneho orgánu, ktorý neudelil predchádzajúci súhlas s prevodom aktíva (postúpením pohľadávky), nemožno konštatovať existenciu nesprávneho úradného postupu. Súd prvej inštancie vychádzal z právneho názoru, že podkladom a právnym základom pre priznanie náhrady škody za nesprávny úradný postup spočívajúcom v nečinnosti orgánu verejnej moci, prípadne nesprávnosti jeho postupu, môže byť iba konštatovanie takéhoto nesprávneho úradného postupu v konaní zákonom určeným orgánom, čo v danom prípade predstavuje súd konajúci podľa piatej časti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len ako „OSP“). V danom prípade však išlo o čiastkové postupy Národnej banky

Slovenska (ďalej len NBS) - udeľovanie predchádzajúceho súhlasu na nakladanie s aktívami v rámci vydaného právoplatného rozhodnutia o uložení predbežného opatrenia. Jednotlivé súhlasy alebo nesúhlasy Národnej banky Slovenska však nemali charakter rozhodnutia. Mal za to, že celý proces dohľadu nad poisťovníctvom je konaním správnym, a teda sa na neho vzťahujú príslušné predpisy procesného charakteru (Správny poriadok a piata časť OSP). Ustálil, že pred uplatnením náhrady škody voči štátu malo riadne a prednostne prebehnúť správne konanie, v ktorom by účastník mohol dosiahnuť nápravu, prípadne by dosiahol aj skonštatovanie nesprávneho úradného postupu. V opačnom prípade by išlo o zásah všeobecného súdu do preskúmania postupu orgánov verejnej správy, ktoré prináleží iba správne súdnictvu. Až v prípade takto skonštatovaného nesprávneho úradného postupu by bolo možné rozhodovať o prípadnej škode, ktorá vznikla v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom. Vo vzťahu k nároku žalobcu bolo potrebné postupovať podľa štvrtej hlavy piatej časti OSP (konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy) a v prípade druhého nároku žalobcu podľa piatej hlavy piatej časti OSP (konanie o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy). Nakoľko neboli na vyvodenie zodpovednosti štátu kumulatívne splnené zákonom stanovené podmienky (absencia nesprávneho úradného postupu), súd prvej inštancie nárok žalobcu ako nedôvodný zamietol bez potreby skúmania splnenia ďalších podmienok uplatňovaného nároku. Proti predmetnému rozsudku podal odvolanie právny predchodca žalobcu.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie právneho predchodcu žalobcu rozsudkom z 25. apríla 2018 sp. zn. 7Co 393/2015, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti a žalovanému priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou [§ 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)] majú predovšetkým za to, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dostatočné dokazovanie z hľadiska právnym predchodcom žalobcu uplatnených nárokov, a jeho výsledky aj náležite v súlade s v čase rozhodovania účinným ustanovením § 132 OSP zhodnotil. Na skutkové zistenia aplikoval správne právne predpisy, z vykonaného dokazovania vyvodil správny právny záver a svoje rozhodnutie podrobne a náležite v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 OSP účinného do 30. júna 2016 odôvodnil. Súd prvej inštancie podľa právneho názoru odvolacieho súdu neporušil ani právo sporových strán na spravodlivý proces, nakoľko v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, naopak súd prvej inštancie ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdil a aj podrobne vyhodnotil. Vo svojej argumentácii obsiahnutej v napadnutom odôvodnení, bol súd prvej inštancie koherentný, rozhodnutie bolo konzistentné a jeho argumenty podporovali príslušný záver o nepôvodnosti nároku žalobcu, uzavrel odvolací súd. Odvolací súd ďalej uviedol, že na vec sa vzťahujú aj ustanovenia zák.č. 747/2004 Z.z. zákona o dohľade nad finančným trhom (ďalej len zákon o dohľade), ktoré síce neboli pred súdom prvej inštancie použité, ale ich nepoužitie nemalo vplyv na vecnú a právnu správnosť záverov prijatého rozhodnutia. Odvolací súd zhodne s názorom prvoinštančného súdu uviedol, že z obsahu listu právneho predchodcu žalobcu z 11.8.2009 nemožno vyvodit', že ide o žiadosť o udeľenie predchádzajúceho súhlasu s prevodom aktív, tak ako to vyžaduje zákon o dohľade, rozhodnutie o uložení predbežného opatrenia č. OPK-7151-1/2009 zo dňa 12.5.20119 a Usmernenie k udeľovaniu predchádzajúceho súhlasu. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom o nepreukázaní prvej podmienky zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom, a to existencie nesprávneho úradného postupu NBS. Nesprávny úradný postup nezistil ani v súvislosti rozhodnutím NBS, ktorým neudelila predchádzajúci súhlas s prevodom pohľadávky. Odvolací súd vyslovil, že NBS konala iba v rozsahu svojej kompetencie.

3. Proti vyššie špecifikovanému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolaťel“). Prípustnosť odôvodnil poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP argumentujúc tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorú odvolací súd nesprávne právne posúdil, a táto otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Nesprávnosť právneho posúdenia súdom prvej inštancie a odvolacím súdom odôvodnil tým, že zo žiadosti HS/284/2009 z 11. augusta 2009, v nadväznosti na podanie zo dňa 28. augusta 2009, ktorým právny predchodca žalobcu zobral podmienku súhlasu s presťahovaním sídla spoločnosti je absolútne zrejmé, že právny predchodca žalobcu sa domáhal udelenia súhlasu s predajom aktíva, pričom nakladanie s predmetným aktívom mu obmedzila NBS predbežným opatrením. Podané žiadosti pritom

nereprezentovali samostatné žiadosti o predchádzajúci súhlas, ale reprezentovali výkon predbežného opatrenia. Za nesprávnu preto považoval argumentáciu odvolacieho súdu týkajúcu sa nevyhnutnosti aplikácie ustanovení § 16 ods. 1,3 zákona o dohľade. Mal za to, že bola nevyhnutná aplikácia Usmernenia k udeľovaniu predchádzajúceho súhlasu vydaného NBS, týkajúceho sa predbežných opatrení, ktorá ukladala povinnosť vyzvať na doplnenie žiadosti právneho predchodcu žalobcu. Dovolateľ, ďalej uviedol, že odvolací súd rozhodol v rozpore s platným právom, predbežným opatrením i pre účastníkov záväzným usmernením a vyslovil nesprávny právny záver, ktorý nepreskúmateľne odôvodnil. Rozhodnutie odvolacieho súdu podľa názoru dovolateľa bolo formalistické a bez riadneho logického, či právneho základu. V zmysle vyššie uvedeného dovolateľ žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že podľa jej názoru rozsudok odvolacieho súdu vychádza z náležite zisteného stavu veci a správneho právneho posúdenia. Preto navrhla dovolanie žalobcu odmietnuť, resp. zamietnuť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 C.s.p.

7. V zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.).

10. Žalobca podal dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci dovolacím súdom. Dovolací súd v tejto súvislosti uvádza, že žalobca v dovolaní síce tento dovolací dôvod uplatnil, ale nevymedzil ho spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C.s.p. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 C.s.p. nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.), alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ C.s.p.).

11. Prax odvolacieho súdu je konštantná v názore, že aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 C.s.p., musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto

ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ako aj procesnoprávna. Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 C.s.p. musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

12. Z obsahu podaného dovolania (článok 11 C.s.p. a § 124 ods. 1 C.s.p.) je zrejmé, že dovolateľ za podstatnú právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu považoval to, či súhlas /nesúhlas NBS s nakladaním s aktívami žalobcu po vydaní rozhodnutia, ktorým bolo žalobcovi uložené predbežné opatrenie zdržať sa nakladania s aktívami bez predchádzajúceho písomného súhlasu NBS vo všetkých prípadoch, ak hodnota aktív, s ktorými sa nakladá presiahne výšku 4000€, podlieha režimu § 16 zákona o dohľade upravujúceho konanie vo veci dohľadu nad finančným trhom. Podľa názoru dovolacieho súdu však takto nastolená právna otázka nie je v prejednávanej veci z hľadiska § 421 ods. 1 C.s.p. relevantná, pretože od nej nezáviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil ako vecne správne rozhodnutie súdu prvej inštancie.

13.1. Z rozsudku súdu prvej inštancie (s ktorým sa stotožnil aj odvolací súd) vyplýva, že udeľovanie predchádzajúceho súhlasu na nakladanie s aktívami v rámci vydaného právoplatného rozhodnutia o uložení predbežného opatrenia predstavovalo čiastkové postupy NBS. Jednotlivé súhlasy alebo nesúhlasy NBS však nemali charakter rozhodnutia. Súd vyslovil, že celý proces dohľadu nad poisťovníctvom je konaním správnym, a teda sa na neho vzťahujú príslušné predpisy procesného charakteru (Správny poriadok a piata časť OSP). Ustálil, že pred uplatnením náhrady škody voči štátu malo riadne a prednostne prebehnúť správne konanie, v ktorom by účastník mohol dosiahnuť nápravu, prípadne by dosiahol aj skonštatovanie nesprávneho úradného postupu. V opačnom prípade by išlo o zásah všeobecného súdu do preskúmavania postupu orgánov verejnej správy, ktoré prináleží iba správne súdnictvu.

13.2. Odvolací súd sa s týmito dôvodmi plne stotožnil. V odôvodnení ďalej síce uviedol, že na vec sa vzťahujú aj ustanovenia zák.č. 747/2004 Z.z. zákona o dohľade nad finančným trhom, ale následne zdôraznil, že hoci neboli pred súdom prvej inštancie použité, ich nepoužitie nemalo vplyv na vecnú a právnu správnosť záverov prijatého rozhodnutia. Odvolací súd uviedol, že z obsahu listu právneho predchodcu žalobcu z 11.8.2009 nemožno vyvodiť, že ide o žiadosť o udelenie predchádzajúceho súhlasu s prevodom aktív. V bode 39 odôvodnenia rozhodnutia odvolací súd odkazuje na náležitosti takejto žiadosti, ktoré sú uvedené v Usmernení k udeľovaniu predchádzajúceho súhlasu, konkrétne na str.2, ktorých splnenie by ukladalo NBS povinnosť konať v podobe výzvy na doplnenie chýbajúceho. Keďže podľa obsahu nešlo o žiadosť, nebol dôvod ani na postup NBS smerujúci k odstraňovaniu väd žiadosti.

13.3. Dovolateľom nastolená právna otázka nebola relevantná ani pokiaľ ide tvrdený nesprávny úradný postup spočívajúci v súvislosti s neudelením predchádzajúceho súhlasu s prevodom pohľadávky. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v postupe NBS nezistil prekročenie kompetencie, keď neudelil súhlas s dispozíciou pohľadávky. Vyslovil teda, že NBS ako orgán s decíznou právomocou môže predchádzajúci súhlas udeliť ale aj neudeliť. Samotné neudelenie súhlasu s prevodom aktív nie je možné považovať za nesprávny úradný postup.

14. Ostatné námietky žalobcu ohľadom splnenia podmienok pre vznik nároku na náhradu škody dovolací súd vyhodnotil ako polemiku s právnym posúdením veci súdmi v základnom konaní. Dovolacia argumentácia žalobcu vo vzťahu k uvedeným námietkam, bez náležitého označenia právnej otázky, nedáva dovolaciemu súdu podklad pre posúdenie, či skutočne došlo nesprávne právnemu posúdeniu veci zo strany odvolacieho súdu podľa § 421 ods.1 C.s.p. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 432 ods. 2 C.s.p.

15. Žalobca dovolanie podané z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia vecí odôvodnil aj nepreskúmateľnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu, resp. rozhodnutia súdu prvej inštancie, čo však taktiež nezodpovedá požiadavkám pre vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 C.s.p. Vzhľadom na skutočnosť, že dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.), nie je oprávnený námietky žalovanej v tomto smere preskúmať.

16. S poukazom na uvedené dovolací súd uzatvára, že v dovolaní žalobcu nie je dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 C.s.p. vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 C.s.p., a preto ho odmietol podľa § 447 písm. f/ C.s.p. bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

17. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok